

С.Д.АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ

- Ортопедиялық стоматология кафедрасы

Тақырыбы: **Көпіртәрізді протездер**

Қабылдаған:Есиркепов А.А.

Орындаған:Аблазимова А.А.

Тобы:Ст11-004-1к

ЖОСПАР:

- Көпіртәрізді протезге түсініктеме;
  - Көпіртәрізді протездермен емдеу көрсеткіштері мен қарсы көрсеткіштері;
  - Көпіртәрізді протездің жіктелуі;
  - Көпіртәрізді протездің құрылысы
  - Тіректі тістерді таңдау, егелген тіректі тістерге қойылатын талаптар;
  - Клиника-лабораториялық кезеңдері;
  - Көпіртәрізді протездердің құрылымының негізгі принциптері;
  - Көпіртәрізді протездің артықшылығы мен кемшілігі;
  - Қорытынды ;
- Пайдаланылған әдебиеттер.**

Көпіртәрізді протез-жиі тіс қатарының кіші кетігінде, кей жағдайда орта кетігінде қолданылатын, екіжақты тіректі элементтен және протездің аралық бөлігінен тұратын, тіс қатарының кетігінің ары қарай асқынуын алдын алатын, алынбайтын емдік құрылым.

Көпіртәрізді протездермен емдеу көрсеткіштері:

- Тіс қатарының шектелген кіші және орта кетіктерінде:
- Кеннеди бойынша 3 кл (бүйір бөлікте үш тіске дейінгі жоғалту болғанда) тіс қатарының кетігінде
- Кеннеди бойынша 4 кл (алдыңғы бөлікте төрт тіске дейін жоғалту болғанда) тіс қатарының кетігінде қолданылады.

Көпіртәрізді протездермен емдеуге қарсы көрсеткіштер:

- Тіс қатарының үлкен кетіктерінде;
- Патологиялық қозғалмалы дистальды тіспен шектелген тіс қатары кетігінде;
- Клиникалық және рентгенологиялық тексерулерде патологиялық бұзылыстары (созылмалы гранулематозды периодонтит) бар тістермен шектелген кетігінде;
- Клиникалық сауыты төмен тістермен шектелген кетігінде;
- Алдыңғы топ тістерін толығымен жоғалту кезінде(321| 123).

Көпіртәрізді протездермен емдеу үшін қойылатын талаптар:

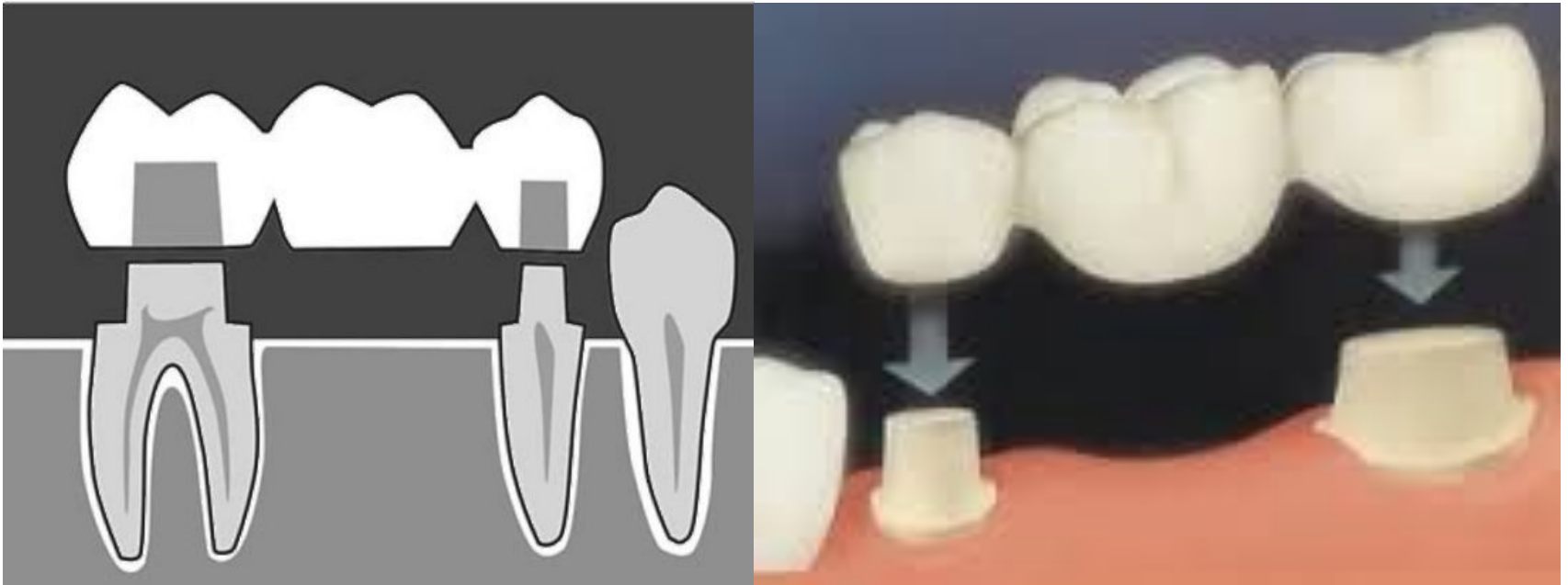
- Тіс қатарының кетігі бірсызықты болуы тиіс
- Тіректі тістер ешқандай патологиялық өзгеріссіз, берік болуы;
- Тіректі тістердің ұзын остері бір-біріне параллель, яғни қисаю бұрышы болмауы;
- Физиологиялық тістем болғаны дұрыс.

Көпіртәрізді протездің жіктелуі

- **Материалы бойынша:** пластмассалы, метал, аралас, фарфорлы.
- **Жасалуы бойынша:** құймалы, дәнекерленген;
- **Құрылымы бойынша:** тұтас, құрамалы
- **Альвеолярлы өсіндіге қатынасы бойынша:** жанаспалы, шайылмалы
- **Тірек тістің орналасуы бойынша:** бір немесе екі жақты;
- **Протездің тіректік бөлігіне байланысты:** сауыт, жартылай сауыт, экваторлы сауыттар, салмалар, импланттар, штифті құрылымдар.

Көпіртәрізді протездің құрылысы:

- Кез келген көпіртәрізді протездің:
- Тіректі элементін;
- Аралық бөлігін немесе денесін

Тірек элементтеріне: сауыттар, жартылай сауыттар, қосымшалар, өзекті тістер жатады.

Аралық бөлігін жасанды тістер блогы құрайды, ол стандартты болады немесе алдын ала дайындалған балауызды үлгіден жасалады. Көпір тәрізді протездің денесін дайындаудың екінші әдісінің біраз артықшылығы бар, оның үлгісін дайындау барысында ақаудың жеке ерекшеліктері, оның ішінде окклюзиялық өзара қатынасы да ескерледі.

Тіректі тістерді таңдау:

- Клиникалық және рентгенологиялық зерттеулерден кейін таңдалады.
- Тіректі тістің кетікке қатынасты орналасуы, сауытының биіктігі, окклюзиялық беті;
- Тірек тістің пародонт жағдайы;
- Патологиялық қалталардың, тістердің қозғалғыштығының бар- жоқтығы ;
- Тіс каналдарының пломбылануы ескеріледі.
- Тіс қозғалмалы болған жағдайда тіректі тістер санын көбейту ұсынылады.

Көпіртәрізді протездің клиника-лабораториялық кезеңдері:

Клиникалық	Лабораториялық
<p>1. Науқасты қарап тексеру, диагноз қою, ем жоспарын құру. Тіректі тістерді таңдап, жасанды сауытқа арнап егеу. Екі жақтан да қалып алынады (жұмысшы және көмекші). Орталық окклюзияны анықтау</p>	<p>1. Қалыптардан мүсін құйылып, орталық окклюзия жағдайында артикулятор немесе окклюдаторға орнату. Сауытты дайындау.</p>

Клиникалық

2. Жасанды сауытты бағалап, ауыз қуысында шақтайды (жеке дара сауыттарға қойылатын талаптарға жауап беруі тиіс).
Жасанды сауытпен бірге қайта қалып алынады.

Технологиялық бағалау;
Ауыз қуысында шақтау;
Тұрақты бекіту .

Лабораториялық

2. Мүсін құйылып, протездің аралық бөлігі мүсінделіп, металға алмастырылып, сауыттармен дәнекерленеді.

Егелген тістерге қойылатын талаптар:

- Қатты тіндердің қалыңдығын жасалатын сауытқа байланысты егеу;
- Дұрыс пішін қалыптастыру (цилиндр немесе конус) ;
- Көпіртәрізді протезге арнап егелген тіректі тістердің остері өзара параллельділігін сақтауы тиіс, сақталмаған жағдайда күшпен енгізіліп, тіректі тістердің кетікке қарай қисаюына, протездің деформацияға ұшырауына әкеледі.

Аралық бөлігіне қойылатын талаптар:

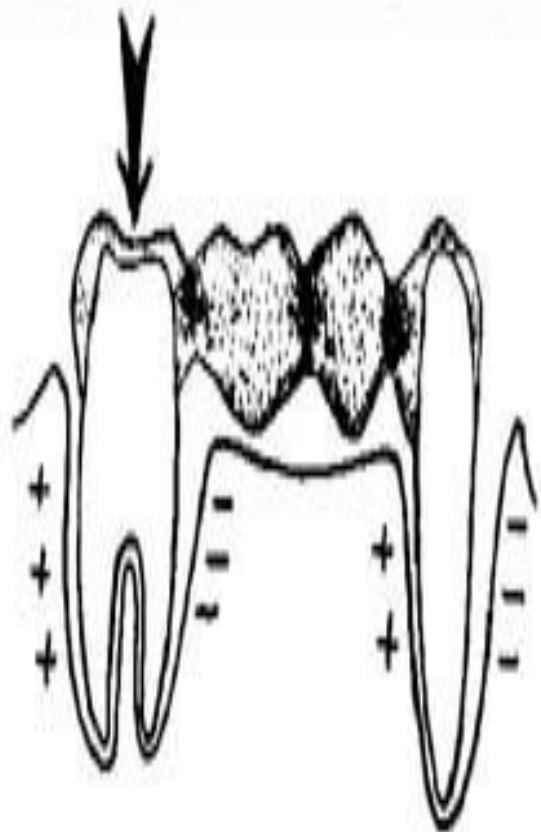
- Тірек бөлігіне қарағанда аралық бөлігі жіңішке болуы тиіс;
- Бірнеше тіс болса тістер жекеленіп тұруы қажет;
- көпіртәрізді протездің тіректік бөлігі мен аралық бөлігі бір сызық бойында орналасуы қажет;
- Протез күтімін жақсарту мақсатында оральды беті шайылмалы болуы тиіс, денесі мен альвеола өсіндісінің шырышты қабаты аралығында бос кеңістік болуы керек. Оральды бетінен тәстеу немесе шайнау қырынан бастап сауыт бөлігі 3-4мм, арықарй вестибулярлы бетіне қарай қиғаш.
- Алдыңғы бөлігі альвеола өсіндісінің шырышты қабатына жанаспалы орналасуы қажет.

Дәнекерленген бөлігіне қойылатын талаптар:

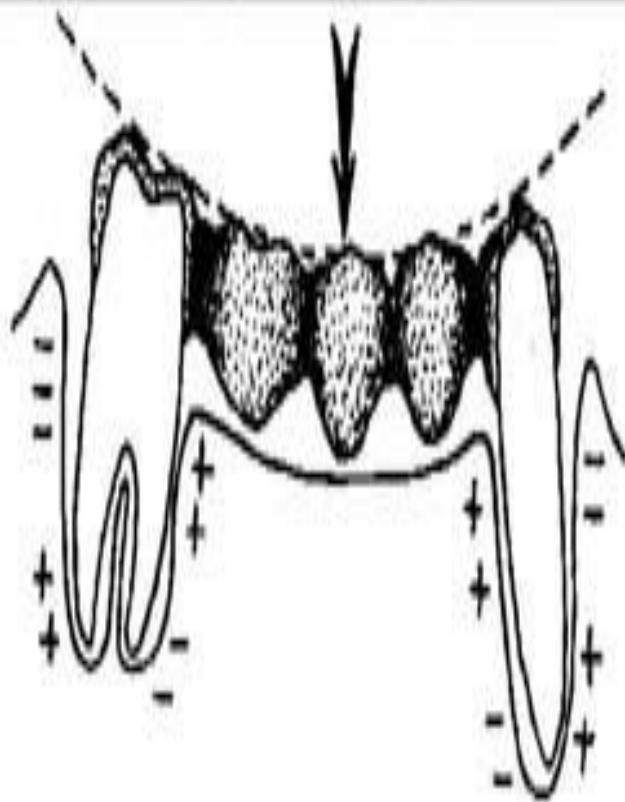
- Дәнекерленген бөлігі бір сызықты болуы тиіс;
- Дәнекердің ешқайда жағылмауы тиіс;

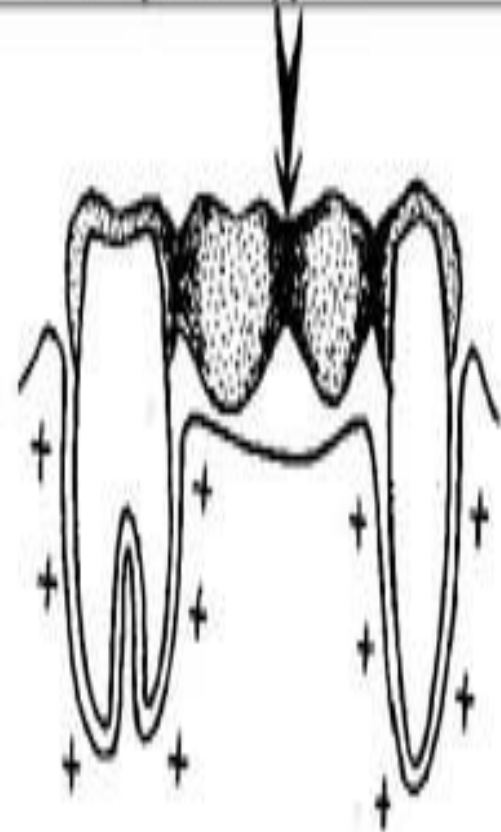
Нагрузка на один из опорных зубов

Нагрузка на промежуточную часть

Равномерная нагрузка

Штифтті көпірлі протездер

- Сауыт бөлігі бұзылған, бірақ түбірлері берік, каналдары өтімді тістерді көпірлі протездерді штифте бекітуге болады.

Келесі этаптардан тұрады:

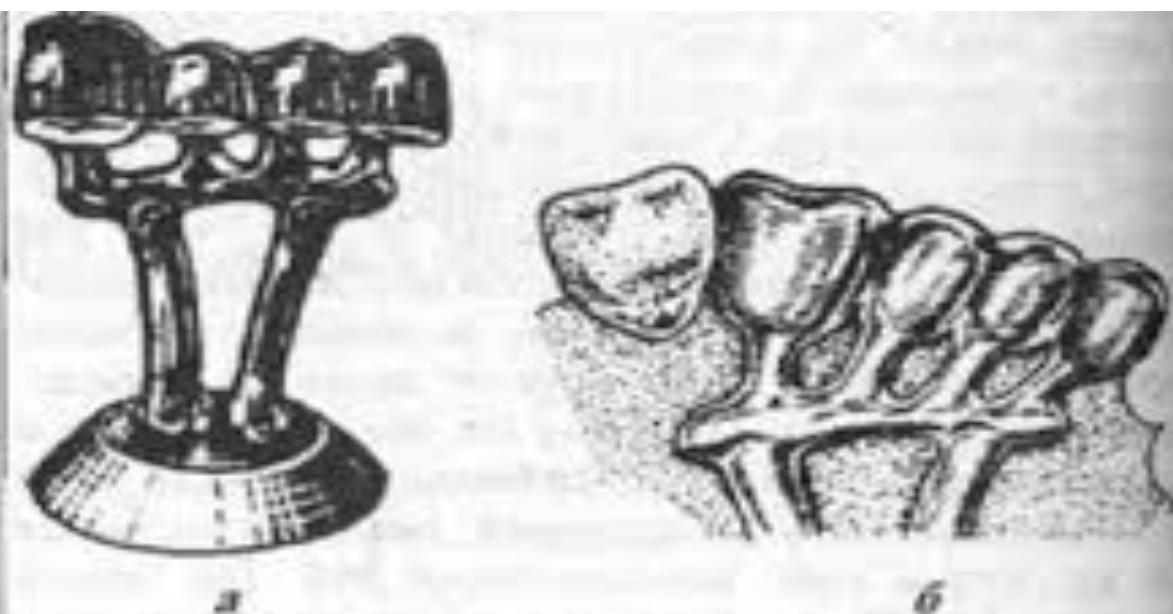
- Тісті емдеу , түбір каналдарын пломбалау;
- Штифт түріне байланысты түбірге штифті енгізуге дайындау;
- Штифті мүсіндеп, металға айырбастау;
- Штифт ауыз куысында шақталып, цементке бекітіледі, қалып алынады.
- Жұмысшы және көмекші мүсін құю;
- Протездің аралық бөлігі және штифті тістің сауыт бөлігі мүсінделеді (көбіне тұтас құйылған метал қаңқа қолданылады).
- Көпірлі протездің клинико-лабораториялық кезеңдерімен жалғасады.

Пластмассадан жасалған көпірлі протез(көбіне алдыңғы топ тістерін жоғалтуда қолданылады).

Клиникалық	Лабораториялық
<p>Қарап тексеру, диагноз қою, ем жоспарын құру. Тісті егеу, екі қабатты қалып алу; Орталық оккюзияны анықтау Пластмассаның түсін таңдау;</p>	<p>Мүсін құю. Сауытын және аралық бөлігін мүсіндеп, пластмассаға алмастыру, қңдеу, жылтырату.</p>
<p>Бағалау, ауыз қуысында шақтау, тұрақты бекіту.</p>	

Тұтас құйылған көпірлі протез

- Дәнекерленген қаңқаға қарағанда бірнеше артықшылықтары бар:
- Дәнекерленген бөлігінің болмауы жоғарғы беріктілікті береді;
- Біруақытта тіректі сауытын және аралық бөлігін мүсіндеу функциональды жағынан тиімдірек (эфффеktivным) етеді;
- Дәнекерленген бөлігінің түсінің өзгеруі болмайды;
- Тұтас құйылған көпірлі протез патологиялық қажалуда, терең жарақаттық тістемде қолдануға қолайлы.

Рис. 295. Целлюлозой несъемный мостовидный протез:
а — протез сразу после литья и удаления огнеупорной массы; *б* — восковая композиция протеза с литниковой системой перед литьем

Көпірлі протездеуде жіберілетін қателіктер:

1. Тірек тістер жағдайын дұрыс бағаламау;
2. Тірек тістердің санында қателіктер жіберу;
3. Антогонистермен окклюзиялық қатынасының бұзылуы;
4. Шырышты қабатқа қатынасты көпірлі протездің денесін, тіректі жасанда сауыттырда, шайнау тістерінде төмпешіктерді мүсіндеу кезіндегі қателіктер;
5. Дәрігердің көпірлі протез қолдану көрсеткішін кеңейтіп алуы (расширение показаний к мостовидным протезам)

1. Тірек тістер жағдайын дұрыс бағаламау:

- Тіректі тістерге дұрыс баға бермеу беткей тексерудің нәтижесі болып табылады. Бұл қателік протезді бекіткеннен кейін бірден пайда болатын асқынуларға әкелуі мүмкін. Пломбасы бар тістерді рентген тексеруден және электроодонтодиагностикалық аппараттан өткізу қажет.

2. Тірек тістердің санында қателіктер жіберу

- Бұл қателіктер де жиі клиникалық тексерулердің толық емес жүргізілуі нәтижесінде пайда болады.
- Тірек тістерге жүктеменің артық түсуіне, соның салдарынан тірек тіс өз қызметін атқара алмауына, өз уақытынан ерте жарамсыз болуына әкеледі.

Антогонистермен окклюзиялық қатынасының бұзылуы

- Көпірлі протездеуде тістем биіктігін көтеру дөрекі қателікерге жатады. Келесі қателікке табиғи тістер мен жасанды тістер арасындағы жанасудың бұзылуы жатады. Бұл қателіктер протездің тиімділігін төмендетеді.

4. көпірлі протездің денесін шырышты қабатқа қатынасты жанастыра мүсіндеу , тіректі жасанды сауыттырды, шайнау тістерінде төмпешіктерді мүсіндеу кезіндегі қателіктер (техникалық қателіктер)

- Шырышты қабаттың жарақаттануына, қабыну процесінің туындауына;
- Протез денесінің сынуына әкеледі.
- Сонымен қатар протез бөліктерін сапасыз дәнекерлеу, дәнекерлеу барысында протездің деформацияға ұшырауы. Бұл жағдайда протезді тіректі тістерге орнату қиындайды, антогонист тістермен түйісуі бұзылады.

Көпірлі протездерді қолдану:

- Шайнау қызметін 85-100% қалыпқа келтіреді;
- Көпірлі протез науқастың сырт келбетін жақсартады;
- Сөйлеу қызметін реттейді;
- Пародонтқа, СТЖБ, бұлшықеттерге түсетін қысымды азайтады;
- Шайнау аппаратының одан әрі бұзылуының алдын алатын профилактикалық құрылғы болып табылады;
- Науқас протезге тез үйренеді (3-7 күн).

ДО

ПОСЛЕ

Қолданылған әдебиеттер

- *Н.Г.Абалмасов, Н.Н:Абалмасов «Ортопедическая стоматология»*
- Гаврилов, Оксман *«Ортопедическая стоматология»*
- *В.Н. Копейкин “Руководство по ортопедической стоматологии” М, 1993.
216- 225 бет*
- www.google.ru